

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ПЛАНІВ І ПРОГРАМ

Робоча програма освітнього компонента (Силабус)

Реквізити освітнього компонента

Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>Е Природничі науки, математика та статистика</i>
Спеціальність	<i>Е2 Екологія</i>
Освітня програма	<i>Екологічна безпека</i>
Статус освітнього компонента	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг освітнього компонента	<i>5 кредитів (150 годин)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен/модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>3 години на тиждень (2 години лекційних та 1 година практичних занять)</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: https://eco-paper.kpi.ua/pro-kafedru/vykladachi/nosachova-yuliya-viktorivna.html Практика: https://eco-paper.kpi.ua/pro-kafedru/vykladachi/nosachova-yuliya-viktorivna.html</i>
Розміщення курсу	

Програма освітнього компонента

1. Опис освітнього компонента, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Предмет освітнього компонента – стратегічна екологічна оцінка є сучасним інструментом інтеграції екологічних вимог у процес розроблення документів державного планування, що забезпечує врахування екологічних, соціальних та економічних аспектів на ранніх етапах прийняття управлінських рішень.

Метою вивчення даного освітнього компонента є Формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування відповідно до вимог законодавства України та Європейського Союзу, інтеграції екологічних міркувань у процес стратегічного планування, оцінювання можливих екологічних наслідків реалізації управлінських рішень, розроблення екологічно збалансованих альтернатив розвитку територій і галузей господарства, а також забезпечення принципів сталого розвитку, екологічної безпеки та збереження природного середовища.

Відповідно до мети підготовка магістрів вимагає посилення у студентів компетентностей:

ФК 07 Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

Основні програмні результати навчання освітнього компонента.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння освітнього компонента мають продемонструвати такі програмні результати навчання:

ПРН 16 Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов;

ПРН 22 Аналізувати результати екологічного контролю діяльності підприємств, оцінювати інженерно-технічний рівень засобів захисту навколишнього середовища від шкідливого впливу виробництва.

Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітньому компоненту «Стратегічна екологічна оцінка планів і програм» передують навчальні дисципліни, що вивчаються в бакалавраті. Освітній компонент «Стратегічна екологічна оцінка планів і програм» забезпечує захист магістерської дисертації.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 1. Стратегічна екологічна оцінка як інструмент екологічної політики та сталого розвитку

Тема 2. Міжнародні та національні нормативно-правові засади СЕО.

Тема 3. Процедура стратегічної екологічної оцінки.

Тема 4. Визначення сфери охоплення СЕО (Scoping).

Тема 5. Звіт про стратегічну екологічну оцінку.

Тема 6. Консультації та участь громадськості у СЕО.

Тема 7. Транскордонна стратегічна екологічна оцінка.

Тема 8. Моніторинг наслідків реалізації документів державного планування.

Тема 9. СЕО документів просторового планування.

Тема 10. СЕО стратегій і програм розвитку територіальних громад.

Тема 11. Європейський досвід застосування СЕО.

Тема 12. Цифрові технології, ГІС та відкриті дані у СЕО.

Тема 13. Практика проведення СЕО в Україні: аналіз реальних кейсів.

Тема 14. Типові помилки та забезпечення якості СЕО.

Тема 15. Перспективи розвитку СЕО в Україні в умовах європейської інтеграції.

Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Павличенко А. В. та ін. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО): навч. посіб. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2024.

2. Дорош Й. М. та ін. Стратегічна екологічна оцінка у сфері землеустрою. Київ: Компринт, 2023. - Бібліографічні дані цього видання підтверджує НБУВ: 109 с., ISBN 978-617-8171-02-5.

3. Ілляш О. Е., Ганошенко О. М. Природоохоронне управління: навч. посіб. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022.

4. Матухно О. В., Миронова І. Г., Ломазов П. К. Стратегічна екологічна оцінка: метод. реком. до виконання практичних робіт. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2024.

Додаткова

5. Іценко В. А. Методичні вказівки до виконання курсових проектів з дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка впливу на довкілля». Вінниця : ВНТУ, 2024.

6. Качала Т. Б. Стратегічна екологічна оцінка: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2023

7. Качала Т. Б. Стратегічна екологічна оцінка: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2023.

8. Handbook of Strategic Environmental Assessment. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2021.

9. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: практичний посібник. Київ, 2022. Посібник доступний через Інститут географії НАН України.

Нормативно-правова база

[Н1] Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».

[H2] Конвенція Еспо.

[H3] Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції Еспо.

[H4] Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council.

[H5] Орхуська конвенція.

[H6] Наказ Міндовкілля від 18.10.2023 № 705 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації».

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України» (Верховна Рада України) – офіційна база нормативно-правових актів України.

<https://zakon.rada.gov.ua>

2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – офіційний вебсайт.

<https://mepr.gov.ua>

3. Державна екологічна інспекція України – офіційний вебсайт.

<https://dei.gov.ua>

4. Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля.

<https://eia.menr.gov.ua>

5. Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки.

<https://sea.gov.ua>

6. Державна служба геології та надр України.

<https://www.geo.gov.ua>

7. Державне агентство водних ресурсів України.

<https://davv.gov.ua>

8. Державне агентство лісових ресурсів України.

<https://forest.gov.ua>

9. ЕкоСистема – офіційна державна екологічна платформа Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (містить екологічні реєстри та електронні сервіси).
<https://eco.gov.ua>

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компонента

Лекційні заняття

Лекційні заняття спрямовані на:

- надання сучасних, цілісних, взаємозалежних знань з освітнього компонента «Стратегічна екологічна оцінка планів і програм», рівень яких визначається цільовою установкою до кожної конкретної теми;
- забезпечення в процесі лекції творчої роботи студентів спільно з викладачем;
- виховання у студентів професійно-ділових якостей і розвиток у них самостійного творчого мислення;
- формування у студентів необхідного інтересу та надання напрямку для самостійної роботи;
- визначення на сучасному рівні розвитку науки і техніки в області охорони довкілля, прогнозування їх розвитку на найближчі роки;
- відображення методичної обробки матеріалу (виділення головних положень, висновків, рекомендацій, чітке і адекватне їх формулювання);
- використання для демонстрації наочних матеріалів, поєднання, по можливості їх з демонстрацією результатів і зразків;
- викладання матеріалів досліджень чіткою і якісною мовою з дотриманням структурно-логічних зв'язків, роз'яснення всіх нововведених термінів і понять;
- доступність для сприйняття даною аудиторією.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)	Кількість годин
1	Стратегічна екологічна оцінка як інструмент екологічної політики та сталого розвитку в системі екологічного управління.	2

	<i>Взаємозв'язок СЕО, ОВД та екологічної політики. Принципи сталого розвитку, превентивності, інтеграції екологічних аспектів та участі громадськості. Значення СЕО для стратегічного планування розвитку держави, регіонів і територіальних громад.</i> Література: [1], [2], [3], [6]. <i>Завдання на СРС – Проаналізувати роль СЕО як інструменту попередження екологічних ризиків на стратегічному рівні. Сформулювати 5 переваг застосування СЕО порівняно з оцінюванням екологічних наслідків уже прийнятих управлінських рішень.</i> Література для СРС: [1], [3], [6].	
2	Міжнародні та національні нормативно-правові засади СЕО <i>Конвенція Еспо та Протокол про СЕО. Директива 2001/42/ЄС. Орхуська конвенція. Формування законодавства України у сфері СЕО. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Взаємозв'язок міжнародних зобов'язань, права ЄС та національного законодавства.</i> Література: [1], [2], [4]; нормативні документи [Н1–Н6]. <i>Завдання на СРС – Побудувати схему еволюції нормативної бази СЕО: Конвенція Еспо → Протокол про СЕО → Директива 2001/42/ЄС → законодавство України.</i> Література для СРС: [1], [2], [4]; [Н1], [Н2], [Н3].	2
3	Процедура стратегічної екологічної оцінки <i>Основні етапи проведення СЕО. Визначення необхідності проведення СЕО. Визначення сфери охоплення. Аналіз вихідного стану довкілля. Оцінювання потенційних наслідків реалізації документа державного планування. Альтернативи, заходи з пом'якшення впливів, консультації, прийняття рішення та моніторинг.</i> Література: [1], [4], [6]. <i>Завдання на СРС – Розробити блок-схему процедури СЕО для обраного документа державного планування та визначити на кожному етапі відповідальних учасників.</i> Література для СРС: [1], [4], [6]; [Н1].	2
4	Визначення сфери охоплення СЕО (Scoping) <i>Поняття scoping та його роль у процедурі СЕО. Визначення ключових екологічних проблем, компонентів довкілля, територіальних і часових меж оцінювання. Визначення релевантних показників та джерел інформації. Врахування думки природоохоронних органів і громадськості.</i> Література: [1], [2], [4]. <i>Завдання на СРС – Для обраної стратегії або програми визначити: територію оцінювання, часовий горизонт, ключові екологічні проблеми, компоненти довкілля та індикатори.</i> Література для СРС: [1], [4], [Н1].	2
5	Звіт про стратегічну екологічну оцінку <i>Структура та зміст звіту про СЕО. Характеристика сучасного стану довкілля. Екологічні проблеми. Аналіз тенденцій. Прогнозування наслідків реалізації документа державного планування. Альтернативи. Заходи з попередження, зменшення та компенсації негативних наслідків. Вимоги до якості та обґрунтованості звіту.</i> Література: [1], [2], [4]. <i>Завдання на СРС – Проаналізувати один реальний звіт про СЕО та оцінити його відповідність основним структурним і змістовним вимогам.</i> Література для СРС: [1], [2], [Н1].	2
6	Консультації та участь громадськості у СЕО <i>Принципи участі громадськості. Доступ до екологічної інформації. Консультації з органами виконавчої влади. Форми громадського обговорення. Врахування пропозицій і зауважень. Принципи Орхуської конвенції. Цифрові можливості забезпечення прозорості СЕО.</i> Література: [1], [3], [4]; [Н1], [Н5].	2

	Завдання на СРС – Проаналізувати матеріали громадського обговорення одного документа державного планування та визначити, які пропозиції громадськості були враховані. Література для СРС: [1], [4]; [H1], [H5].	
7	Транскордонна стратегічна екологічна оцінка Поняття транскордонного впливу. Механізми транскордонних консультацій. Роль Конвенції Еспо та Протоколу про СЕО. Повідомлення заінтересованих держав. Участь громадськості інших держав. Практичні аспекти транскордонного співробітництва України. Література: [1], [2], [6]; [H2], [H3]. Завдання на СРС – Розглянути потенційний транскордонний вплив обраного документа державного планування та визначити, які держави можуть бути заінтересованими сторонами. Література для СРС: [1], [6]; [H2], [H3].	2
8	Моніторинг наслідків реалізації документів державного планування Мета та завдання моніторингу в системі СЕО. Вибір індикаторів. Базові та цільові значення показників. Джерела даних. Організація спостережень. Виявлення непередбачених негативних наслідків. Зв'язок моніторингу СЕО з екологічним моніторингом територій. Література: [1], [4], [6]. Завдання на СРС – Сформулювати систему з 8–10 індикаторів моніторингу для обраного документа державного планування та обґрунтувати вибір кожного показника. Література для СРС: [1], [6].	2
9	СЕО документів просторового планування Особливості СЕО містобудівної документації. Комплексні плани просторового розвитку територій громад, генеральні плани, детальні плани територій. Геопросторові дані та їх використання. Екологічні обмеження, природоохоронні території, ризики для довкілля та населення. Література: [1], [2], [5]; [H3]. Завдання на СРС – На основі доступних геопросторових даних визначити основні природоохоронні обмеження та екологічні ризики для обраної території. Література для СРС: [2], [5]; [H3].	2
10	СЕО стратегій і програм розвитку територіальних громад Особливості СЕО стратегій розвитку громад. Інтеграція екологічних цілей у стратегічне планування. Взаємозв'язок соціальних, економічних та екологічних пріоритетів. Визначення екологічних проблем громади. Екологічні цілі, індикатори та альтернативи. Література: [1], [2], [6]. Завдання на СРС – Проаналізувати стратегію розвитку обраної територіальної громади та визначити, наскільки в ній інтегровані екологічні цілі. Література для СРС: [1], [6].	2
11	Європейський досвід застосування СЕО Європейська модель СЕО. Директива 2001/42/ЄС. Особливості застосування СЕО у державах ЄС. СЕО у просторовому плануванні, транспорті, енергетиці та регіональному розвитку. Порівняння європейського та українського підходів. Література: [1], [6], [7], [8]; [H3], [H4]. Завдання на СРС – Обрати одну країну ЄС та порівняти її практику СЕО з українською процедурою за 5 критеріями. Література для СРС: [1], [7], [8]; [H4].	2
12	Цифрові технології, ГІС та відкриті дані у СЕО Цифровізація процедури СЕО. Єдиний реєстр СЕО. Геоінформаційні системи. ЕкоСистема. Державні кадастри та реєстри. Copernicus та супутникові дані. Візуалізація екологічної інформації. Використання відкритих даних для аналізу стану довкілля.	2

	Література: [1], [2], [5]. Завдання на СРС – Сформувати карту джерел відкритих екологічних та геопросторових даних, які можуть бути використані під час проведення СЕО. Література для СРС: [1], [2], [5].	
13	Практика проведення СЕО в Україні: аналіз реальних кейсів Аналіз реальних процедур СЕО в Україні. СЕО стратегій розвитку, містобудівної документації та програм. Типові екологічні проблеми. Аналіз альтернатив. Громадські консультації. Моніторинг. Виявлення сильних сторін та недоліків практичних прикладів. Література: [1], [2], [5], [6]. Завдання на СРС – Обрати реальний український кейс СЕО та провести його експрес-аналіз за визначеними критеріями якості. Література для СРС: [1], [2], [6].	2
14	Типові помилки та забезпечення якості СЕО Типові методичні та процедурні помилки. Недостатній аналіз вихідного стану довкілля. Формальний підхід до альтернатив. Недостатнє обґрунтування прогнозів. Ігнорування кумулятивних та трансграничних впливів. Недоліки громадських консультацій і моніторингу. Критерії якісної СЕО. Література: [1], [4], [5], [6]. Завдання на СРС – Провести критичний аудит обраного звіту про СЕО та сформувати перелік щонайменше 10 рекомендацій щодо його вдосконалення. Література для СРС: [1], [4], [6].	2
15	Перспективи розвитку СЕО в Україні в умовах європейської інтеграції Сучасні тенденції розвитку СЕО. Європейська інтеграція України. Інтеграція кліматичних змін, біорізноманіття та екосистемних послуг у СЕО. Цифровізація. СЕО у післявоєнному відновленні України. Розвиток територіального планування. Перспективи вдосконалення законодавства та професійної практики. Література: [1], [2], [6], [7], [8]; [Н1], [Н6]. Завдання на СРС – Підготувати аналітичну записку «СЕО в Україні у 2030 році»: визначити 5 ключових змін, які, на думку здобувача, необхідні для підвищення ефективності СЕО. Література для СРС: [1], [6], [7], [8].	
Всього:		30

Практичні заняття

У системі професійної підготовки студентів по даному освітньому компоненту практичні заняття займають 34,7 % аудиторного навантаження. Будучи доповненням до лекційного курсу, вони закладають і формують основи кваліфікації магістрів з екології, а саме захисту НС від впливу промислової діяльності людини. Зміст цих занять і методика їх проведення повинні забезпечувати розвиток творчої активності особистості. Вони розвивають наукове мислення і здатність користуватися спеціальною термінологією, дозволяють перевірити знання, тому даний вид роботи виступає важливим засобом оперативного зворотного зв'язку. Практичні заняття повинні виконувати не тільки пізнавальну і виховну функції, але й сприяти зростанню студентів як творчих працівників в області охорони навколишнього природного середовища.

Основні завдання циклу практичних занять:

- допомогти студентам систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру в області сучасних принципів формування екосистем міст;
- навчити студентів прийомам вирішення практичних завдань, сприяти оволодінню навичками та вміннями виконання розрахунків, графічних та інших завдань;
- навчити їх працювати з науковою та довідковою літературою і нормативними документами;
- формувати вміння вчитися самостійно, тобто опановувати методами, способами і прийомами самонавчання, саморозвитку і самоконтролю.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)	Кількість годин
1	Професійний інструментарій еколога: пошук і аналіз нормативної інформації у СЕО Робота із законодавством України та міжнародними документами. Пошук чинних нормативних актів. Визначення правових підстав проведення СЕО. Формування нормативної карти документа державного планування. Література: [1], [4]; [Н1–Н5].	2
2	Аналіз документа державного планування та визначення необхідності СЕО Визначення типу документа. Аналіз сфери його застосування. Встановлення потенційного впливу на довкілля. Визначення необхідності проведення СЕО. Література: [1], [2], [4]; [Н1].	2
3	Scoring: визначення ключових екологічних проблем та індикаторів Визначення компонентів довкілля, ключових екологічних проблем, територіальних меж та показників. Побудова матриці «екологічна проблема – показник – джерело даних». Література: [1], [4], [5].	2
4	Професійний інструментарій еколога: робота з геопросторовими даними Робота з відкритими геоданими, картографічними ресурсами, кадастровими даними, ЕкоСистемою та супутниковою інформацією. Визначення екологічних обмежень території. Література: [1], [2], [5]; [Н3].	2
5	Аналіз та оцінювання альтернатив Формування альтернативних варіантів реалізації документа державного планування. Визначення критеріїв оцінювання. Порівняння альтернатив за екологічними показниками. Вибір оптимального варіанта. Література: [1], [2], [4].	2
6	Аналіз громадського обговорення та консультацій Робота з матеріалами Єдиного реєстру СЕО. Аналіз зауважень громадськості та органів влади. Визначення способу врахування пропозицій. Література: [1], [4], [6]; [Н1], [Н5].	2
7	Розроблення програми моніторингу та презентація портфоліо СЕО Визначення показників моніторингу, джерел інформації, періодичності та відповідальних суб'єктів. Узагальнення результатів семестрової роботи. Презентація студентського портфоліо СЕО. Література: [1], [4], [6].	2
8	Модульна контрольна робота	2
Всього		16

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота займає 69,3 % часу вивчення кредитного модуля, включаючи і підготовку до заліку. Головне завдання самостійної роботи студентів – це опанування наукових знань в областях, що не увійшли у перелік лекційних питань шляхом особистого пошуку інформації, формування активного інтересу до творчого підходу у навчальній роботі. У процесі самостійної роботи в рамках освітнього компоненту студент повинен навчатися глибоко аналізувати сучасні підходи до розробки та впровадження новітніх підходів до контролю дотримання вимог природоохоронного законодавства при здійсненні виробничої діяльності.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Проаналізувати роль СЕО як інструменту попередження екологічних ризиків на стратегічному рівні. Сформулювати 5 переваг застосування СЕО порівняно з оцінюванням екологічних наслідків уже прийнятих управлінських рішень. Література для СРС: [1], [3], [6].	4
2	Побудувати схему еволюції нормативної бази СЕО: Конвенція Еспо → Протокол про СЕО → Директива 2001/42/ЄС → законодавство України. Література для СРС: [1], [2], [4]; [Н1], [Н2], [Н3].	4
3	Розробити блок-схему процедури СЕО для обраного документа державного планування та визначити на кожному етапі відповідальних учасників. Література для СРС: [1], [4], [6]; [Н1].	4
4	Для обраної стратегії або програми визначити: територію оцінювання, часовий горизонт, ключові екологічні проблеми, компоненти довкілля та індикатори. Література для СРС: [1], [4], [Н1].	4
5	Проаналізувати один реальний звіт про СЕО та оцінити його відповідність основним структурним і змістовним вимогам. Література для СРС: [1], [2], [Н1].	4
6	Проаналізувати матеріали громадського обговорення одного документа державного планування та визначити, які пропозиції громадськості були враховані. Література для СРС: [1], [4]; [Н1], [Н5].	4
7	Розглянути потенційний транскордонний вплив обраного документа державного планування та визначити, які держави можуть бути заінтересованими сторонами. Література для СРС: [1], [6]; [Н2], [Н3].	4
8	Сформувати систему з 8–10 індикаторів моніторингу для обраного документа державного планування та обґрунтувати вибір кожного показника. Література для СРС: [1], [6].	4
9	На основі доступних геопросторових даних визначити основні природоохоронні обмеження та екологічні ризики для обраної території. Література для СРС: [2], [5]; [Н3].	4
10	Проаналізувати стратегію розвитку обраної територіальної громади та визначити, наскільки в ній інтегровані екологічні цілі. Література для СРС: [1], [6].	4
11	Обрати одну країну ЄС та порівняти її практику СЕО з українською процедурою за 5 критеріями. Література для СРС: [1], [7], [8]; [Н4].	4
12	Сформувати карту джерел відкритих екологічних та геопросторових даних, які можуть бути використані під час проведення СЕО. Література для СРС: [1], [2], [5].	4
13	Обрати реальний український кейс СЕО та провести його експрес-аналіз за визначеними критеріями якості. Література для СРС: [1], [2], [6].	4
14	Провести критичний аудит обраного звіту про СЕО та сформувати перелік щонайменше 10 рекомендацій щодо його вдосконалення. Література для СРС: [1], [4], [6].	3
15	Підготувати аналітичну записку «СЕО в Україні у 2030 році»: визначити 5 ключових змін, які, на думку здобувача, необхідні для підвищення ефективності СЕО. Література для СРС: [1], [6], [7], [8].	3

3	Підготовка до модульної контрольної роботи	6
4	Виконання ДКР	10
5	Підготовка до екзамену	30
	Всього:	104

Політика та контроль

7. Політика освітнього компонента

Правила відвідування занять та поведінки на заняттях

Студенти зобов'язані брати активну участь в навчальному процесі, не спізнюватися на заняття та не пропускати їх без поважної причини, не заважати викладачу проводити заняття, не відволікатися на дії, що не пов'язані з навчальним процесом.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів.

- заохочувальні бали можуть нараховуватись викладачем виключно за виконання творчих робіт з дисципліни або додаткового проходження он-лайн профільних курсів з отриманням відповідного сертифікату:

– https://prometheus.org.ua/prometheus-free/environmental-security-and-risks/?utm_source=chatgpt.com

– https://www.open.edu/openlearn/nature-environment/environmental-studies/introducing-environmental-decision-making/content-section-overview?utm_source=chatgpt.com

– https://www.open.edu/openlearn/nature-environment/environmental-studies/climate-change-transitions-sustainability/content-section-0?utm_source=chatgpt.com

Але їх сума не може перевищувати 10 % від рейтингової шкали.

- штрафні бали в рамках навчальної дисципліни не передбачені.

Політика дедлайнів та перескладань

У разі виникнення заборгованостей з освітнього компонента або будь-яких форс-мажорних обставин, студенти мають зв'язатися з викладачем по доступних (наданих викладачем) каналах зв'язку для розв'язання проблемних питань та узгодження алгоритму дій для відпрацювання.

Політика академічної доброчесності

Плагіат та інші форми недоброчесної роботи неприпустимі. До плагіату відноситься відсутність посилань при використанні друкованих та електронних матеріалів, цитат, думок інших авторів. Неприпустимі підказки та списування під час написання тестів, проведення занять; здача заліку за іншого аспіранта; копіювання матеріалів, захищених системою авторського права, без дозволу автора роботи.

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Політика академічної поведінки і етики

Студенти мають бути толерантним, поважати думку оточуючих, заперечення формулювати в коректній формі, конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на заняттях.

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (PCO)

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з дисципліни згідно з робочим навчальним планом:

Семестр	Навчальний час		Розподіл навчальних годин				Контрольні заходи		
	Кредити	акад. год.	Лекції	Практичні	Лаб. роб.	СРС	МКР	ДКР	Семестровий контроль
2	5	150	30	16	—	104	1	1	Екзамен

Рейтинг студента з освітнього компонента розраховується виходячи зі 100 балів, з них 50 балів складає стартова складова та 50 балів екзаменаційна складова.

Стартовий рейтинг (стартові бали формуються як сума балів, отриманих за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних балів) складається з балів, що студент отримує за:

- роботу на практичних заняттях;
- модульні контрольні роботи (2 частини);
- виконання ДКР;

Критерії нарахування балів.

Відповіді на практичних заняттях:

Ваговий бал –5.

Необхідно мати 3 відповіді $5 \times 3 = 15$ балів

Критерії оцінювання знань студентів:

Повнота та ознаки відповіді	Бали
Чітка та повна відповідь на запитання	5
У відповіді допущені окремі неточності чи помилки	4
У відповіді відсутні формулювання термінів, законів та формул	3
Відповідь не зарахована	0

Модульний контроль (R_m)

Ваговий бал 10. Максимальна кількість балів за всі контрольні роботи дорівнює $10 \text{ балів} \times 2 = 20$ балів.

Критерії оцінювання контрольних робіт:

Повнота та ознаки відповіді	Бали
Чітка та повна відповідь на запитання	10
У відповіді допущені окремі неточності чи помилки	9...8
У відповіді відсутні формулювання термінів, законів та формул	7...6
Відповідь не зарахована	0

Виконання ДКР:

Максимальна кількість балів за виконання ДКР дорівнює 15 балів.

Критерії оцінювання ДКР:

Повнота та ознаки відповіді	Бали
«відмінно» – усі завдання виконані повністю, глибокий та творчий підхід до розкриття питання, ДКР здано вчасно	15...14
«добре» – усі завдання виконані повністю, повне розкриття питання, є декілька незначних помилок, ДКР здано вчасно	13...11

«задовільно» – неповне виконання завдань з певними недоліками, ДКР здано не вчасно	10...9
«незадовільно» – завдання не виконане, ДКР не зараховано	0

Для визначення рівня відповідності поточних досягнень здобувача з освітнього компонента проводиться календарний контроль, за результатами якого виставляється атестація. Умовою отримання позитивної атестації під час першого календарного контролю є рейтинг здобувача не менше 8 балів.

Умовою отримання позитивної атестації під час другого календарного контролю – рейтинг не менше 22 балів.

Семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену. Умовою допуску до екзамену є наявність позитивної оцінки з ДКР та стартовий рейтинг не менше **25 балів**. На екзамені здобувачі виконують письмову контрольну роботу у вигляді відповідей на 3 відкриті питання.

Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Бали: Практичні роботи + МКР + ДКР + опитування на лекції + екзаменаційна робота	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконано МКР	Не допущено
Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки	Усунено
Здобувач, був допущений, але не з'явився на екзамен	Не з'явився

9. ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ З ДИСЦИПЛІНИ (ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА)

Приблизний перелік питань, які виносяться на модульний контроль

1. Наведіть визначення стратегічної екологічної оцінки (СЕО), вкажіть її мету, основні завдання та принципи.
2. Охарактеризуйте місце СЕО в системі екологічного управління та стратегічного планування.
3. Поясніть основні відмінності між стратегічною екологічною оцінкою та оцінкою впливу на довкілля (ОВД).
4. Вкажіть, які документи державного планування підлягають стратегічній екологічній оцінці відповідно до законодавства України.
5. Охарактеризуйте основні етапи процедури стратегічної екологічної оцінки в Україні.
6. Наведіть основні міжнародні нормативно-правові документи, які формують сучасну систему СЕО, та охарактеризуйте їх значення.
7. Поясніть значення Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції Еспо для розвитку системи СЕО.
8. Охарактеризуйте основні положення Директиви 2001/42/ЄС щодо стратегічної екологічної оцінки.
9. Поясніть роль Орхуської конвенції у забезпеченні участі громадськості в процедурі СЕО.

10. Наведіть визначення поняття *scoring* та поясніть його значення у процедурі стратегічної екологічної оцінки.
11. Вкажіть та охарактеризуйте основні компоненти довкілля, які необхідно враховувати під час проведення СЕО.
12. Наведіть основні джерела інформації, які можуть використовуватися для характеристики сучасного стану довкілля під час проведення СЕО.
13. Охарактеризуйте основні вимоги до структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку.
14. Наведіть та охарактеризуйте основні види потенційних негативних наслідків реалізації документа державного планування, які необхідно оцінювати під час СЕО.
15. Поясніть значення аналізу альтернатив у процедурі стратегічної екологічної оцінки та наведіть приклади можливих альтернатив.
16. Вкажіть та обґрунтуйте основні критерії, які можуть використовуватися для порівняння альтернатив під час проведення СЕО.
17. Наведіть основні форми участі громадськості у процедурі СЕО та охарактеризуйте їх значення.
18. Поясніть, яким чином результати громадського обговорення мають враховуватися під час підготовки та затвердження документа державного планування.
19. Вкажіть, у яких випадках виникає необхідність проведення транскордонної стратегічної екологічної оцінки, та поясніть її особливості.
20. Охарактеризуйте основні етапи проведення транскордонної процедури СЕО.
21. Охарактеризуйте особливості проведення СЕО містобудівної документації.
22. Поясніть значення стратегічної екологічної оцінки для стратегій розвитку територіальних громад.
23. Наведіть приклади способів інтеграції результатів СЕО у процес просторового планування територій та поясніть їх значення.
24. Охарактеризуйте роль ГІС, геопросторових даних і дистанційного зондування Землі у проведенні СЕО.
25. Наведіть основні цифрові ресурси та відкриті дані, які можуть використовуватися екологом під час проведення СЕО в Україні, та вкажіть їх практичне призначення.
26. Наведіть визначення моніторингу наслідків виконання документа державного планування та поясніть його значення для СЕО.
27. Охарактеризуйте основні вимоги до формування системи екологічних індикаторів для моніторингу наслідків реалізації документа державного планування.
28. Наведіть типові методичні та процедурні помилки під час проведення СЕО та поясніть, яким чином вони можуть впливати на якість оцінювання.
29. Охарактеризуйте основні сучасні виклики для системи СЕО в Україні в умовах європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.
30. Вкажіть та обґрунтуйте основні перспективні напрями розвитку стратегічної екологічної оцінки в Україні з урахуванням кліматичних змін, збереження біорізноманіття, цифровізації та принципів сталого розвитку.

Робочу програму освітнього компонента (силабус):

Складено доц., к.т.н., Носачовою Ю.В.

Ухвалено кафедрою ___Е та ТРП___ (протокол № 24 від 24.06.2026)

Погоджено методичною комісією ФАПІЕ (протокол № 11 від 26.06.2026)